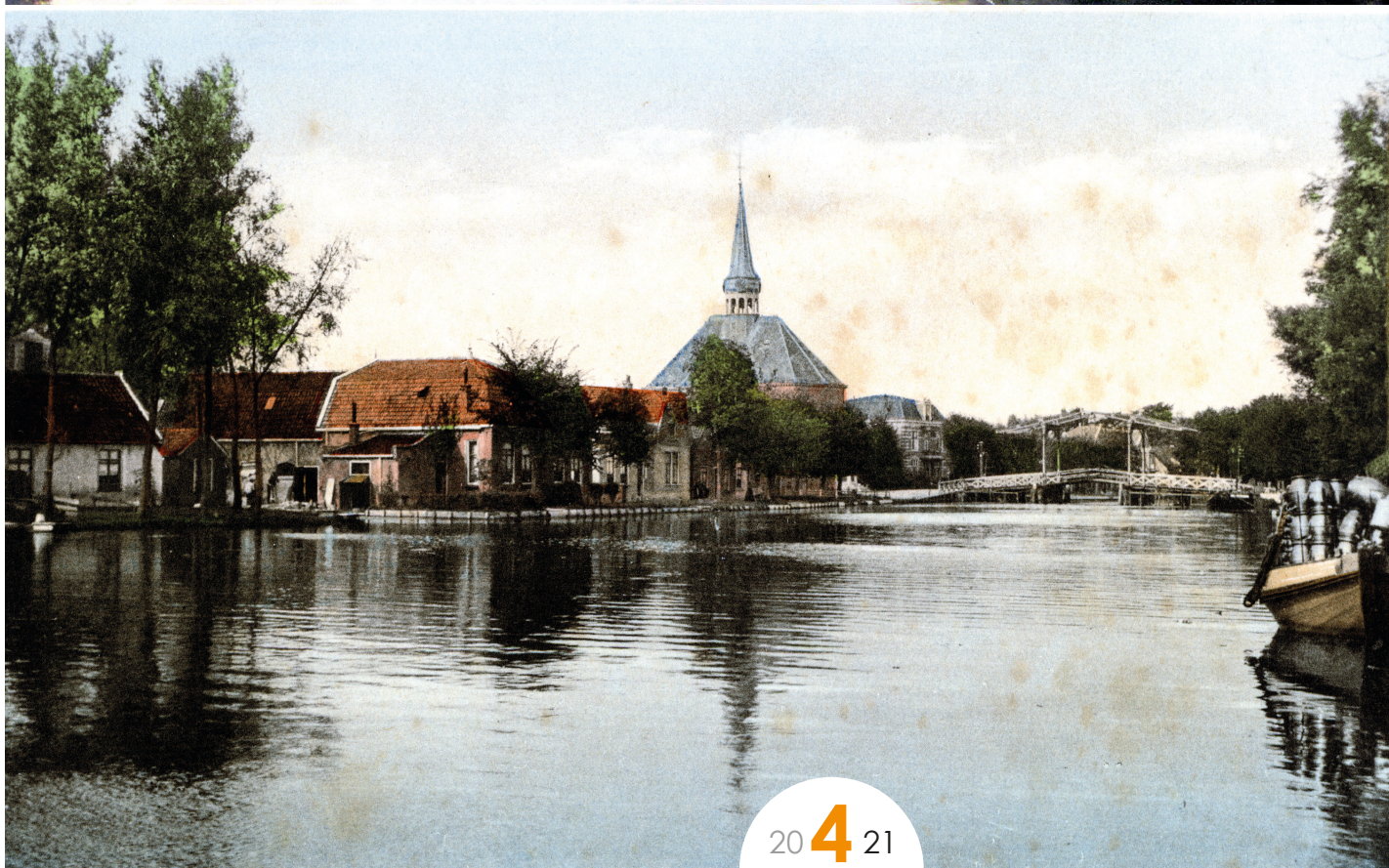

de Jacobsladder

Kwartalaatgave van de Stichting tot Behoud van het Cultureel Erfgoed van Jacobswoude, onder redactie van de Historische Vereniging O.C. van Hemessen

Woubrugge Voorweg met brug

de Jacobs ladder

Bij de voorplaat

Voorweg met brug: gezien vanaf richting Alphen en Gezicht op de brug en Ned. Hervormde kerk
Zie het artikel van Pim Laarmans op pag. 10

41^e jaargang nr. 4, oktober, november, december 2021

SSN 0168-1079

© Historische Vereniging 'Otto Cornelis van Hemessen'.
Niets uit deze uitgave mag vernieuwvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Op tijd opzeggen!

Wilt u – om wat voor reden dan ook – uw lidmaatschap van de Historische Vereniging niet verlenen, vergeet dan niet dit tijdig (vóór 1 december) schriftelijk te melden aan onze penningmeester: Ton Meester, Cantharel 72, 2403 RA Alphen aan den Rijn, e-mail: ton.meester@gmail.com

Lidmaatschap

Wilt u onze Historische Vereniging steunen en de Jacobs ladder voortaan elk kwartaal thuis ontvangen? Bel, schrijf of mail dan naar onze secretaris, Anneke Zwarst, a.h.zwarst@kpnmail.nl (Zie onze site www.hemessen.nl)
De contributie bedraagt € 15,- per jaar en € 25,- voor hen die dit blad per post ontvangen. Te voldoen na ontvangst van de nota op de rekening bij de Regiobank, nummer NL28 RBRB 0850 0174 16 t.n.v. de Penningmeester van de Historische Vereniging 'Otto Cornelis van Hemessen'.

De Jacobs ladder is een uitgave van de Stichting tot Behoud van het Cultureel Erfgoed van Jacobswoude.

www.hemessen.nl

www.museumwoubrugge.nl (wordt nog hard aan gewerkt)

.....

Erelid

- Ben Beukenholdt, oud-voorzitter
- D. Brouwer de Koning, oud-burgemeester van Jacobswoude
- C. Karmelk, oud-penningmeester van de vereniging (2012†)
- G.W. van der Laan (1999†)

Voorzitter

- Ed Molenaar
Schouw 17, 2481 CP Woubrugge
telefoon 06-290 564 01
e-mail: ed.molenaar@ziggo.nl

Secretaris

- Anneke Zwarst
Van Eeghenstraat 40, 2481 XS Woubrugge
telefoon 0172-518186
e-mail: a.h.zwarst@kpnmail.nl

Penningmeester

- Ton Meester Cantharel 72, 2403 RA Alphen aan den Rijn. telefoon 0172-518560
e-mail: ton.meester@gmail.com

Bestuursleden

- Betty Kemper
- Thea Kok-Lansbergen
- Pim Laarmans
- Peter de Lange
- Roelf Scholma

Redactie

- Thea Kok-Lansbergen (eindredactie)
Emmalaan 74
2481 BB Woubrugge
telefoon 0172-518 585
e-mail: thea.lansbergen@ziggo.nl
- Pim Laarmans
- Anneke Zwarst

Basisvormgeving en opmaak

Blikveld, Zandvoort

Aan dit nummer werkten mee

Henk Houtman
Betty Kemper
Pim Laarmans
Frans Witteman

Foto's en illustraties

Archief fam. Bank, Bep v.d. Laan
Wilhelminacomité Hoogmade
Collectie Jan Stigter
Pim Laarmans
Anneke Zwarst

Beeldbewerking

Hugo Tander/Pim Laarmans

Van de voorzitter

Dit is alweer de laatste Jacobs ladder van 2021. Het is een cliché, maar wat is het jaar weer snel gegaan! Helaas blijven de corona-maatregelen ons leven beheersen.

Ondanks alle beperkingen hebben we ook dit jaar weer diverse zaken kunnen realiseren. Ik noem er graag een aantal. Vier mooie Jacobs ladders zagen het licht en een special waar we veel positieve reactie op gekregen hebben. De redactie ontvangt graag reacties en is ook altijd op zoek naar mooie verhalen van weleer. Op 3 september was de opening van de succesvolle expositie 'Molens in Kaag en Braassem' in Museum van Hemessen. Deze expositie met werken van Leo van Deuren is zeer goed bezocht, en tot eind november nog te bezoeken. Ook is er in het museum weer veel werk verzet. Een vast team van vrijwilligers is daar elke dinsdagmorgen te vinden en dan wordt er geïnventariseerd, gefotografeerd, beschreven en meer.

Er is ook veel tijd en energie gestoken in de nieuwe website van het museum: www.museumwoubrugge.nl Overigens zijn we erg blij dat het museum - na een sluiting van 1,5 jaar - ook weer open is. Elke zondag van 14:00 tot 16:00 uur, toegang vrij.

INHOUD

ALV	2
Lezing Patrick Deters	5
JL Special	6
Verdwenen winkeltjes	7
Bewoners bij de brug	10
Mysterie straatnamenlijstje	15
Jan de Bakker,	
pastoor van Jacobswoude	16
Boekbespreking	
100 jaar Wilhelminacomité	18

Afgelopen zomer zijn er op initiatief van de vereniging in Hoogmade en Woubrugge 21 informatieborden geplaatst bij bijzondere panden en historische plekken. Er is ook een routebeschrijving aan gekoppeld die te vinden is in de Jacobs ladder special 2021. Hebt u de route al gefietst of gewandeld? Hij is de moeite waard!

Op 8 september was de jaarlijkse ledenvergadering. De vergadering in café 'Die Twee' verliep voorspoedig, en na het officiële gedeelte konden we luisteren naar mooie verhalen van Patrick Deters. Elders in dit blad meer erover.

In deze uitgave weer een flink aantal mooie artikelen. Onder andere een verhaal van Pim Laarmans over de huizen (en hun bewoners) die moesten wijken voor de bouw van de huidige brug. Gelukkig bestaat het pand Comriekade 6 nog wel; Thea Kok-Lansbergen schrijft erover in de rubriek Verdwenen winkels. Betty Kemper vertelt ons meer over een verre voorganger van Comrie: Jan de Bakker, de pastoor van Jacobswoude. Dit en nog veel meer. Veel lees- en kijkplezier.

Namens het bestuur wens ik u/jou alvast een fijne decembermaand en een in alle opzichten goed 2022 toe!

Ed Molenaar

Oeps....

Waar gewerkt wordt worden fouten gemaakt, zegt het spreekwoord. Dat gebeurde ook bij de bordjes, waaraan we onlangs een speciale editie van de Jacobs ladder wijdden. Bauke Couperus maakte ons erop attent:

"Mevrouw Lansbergen, zojuist heb ik met veel plezier (en herinneringen) de special gelezen. Op pagina 10 bij Zorgcentrum Woudsoord wordt de oud-predikant ds. G.F.Overgaauw genoemd. Helaas is de naam (Overgouw) verkeerd geschreven. Het is dus Overgaauw."

Hartelijke groeten van Bauke Couperus
(Woubrugge 1954-1970)

Maar er is met dat bordje bij Woudsoord nog iets mis gegaan: er staat Cornelius van Schellingerhout 1685-1649. En dat had 1749 moeten zijn... Gelukkig wil de gemeente voor een aangepast bordje zorgen! <

ALV

Beknopt Verslag van de Algemene Ledenvergadering van de Historische Vereniging 'Otto Cornelis van Hemessen' op woensdag 8 september 2021.

In totaal twintig leden (buiten de bestuursleden) bezochten deze ALV die niet alleen over 2020 ging, maar vanwege de coronapandemie ook over 2019.

Na de opening door voorzitter Ed Molenaar werd melding gemaakt van aftredende en weer herkozen bestuursleden. Ook de voorzitter was aftredend en herkiesbaar, maar daarmee moest de ALV wel instemmen, wat het geval was. Geen nieuwe gezichten maar wel één minder: Ben

Beukenholdt heeft het bestuur in 2020 verlaten. Maar... het bestuur heeft hem wel tot erelid benoemd en de ALV is het daar op deze avond helemaal mee eens.

De notulen van de Algemene Ledenvergadering van 12 juni 2019 zijn vastgesteld.

Leden: In 2019 en 2020 hebben zich 49 nieuwe leden aangemeld en van 27 leden is het lidmaatschap beëindigd (waarvan 12 vanwege overlijden) zodat per 31 december 2020 de teller staat op 413.

Jacobs ladder

Zowel in 2019 als 2020 zijn er vier Jacobs ladders uitgebracht. Omdat de vereniging in 2019 40 jaar bestond, was in nummer 2 van 2020 speciale aandacht voor dit heugelijke feit.

Onder eindredactie van Thea Kok wordt het blad gevuld met interessante verhalen over de geschiedenis van Hoogmade en Woubrugge, gelardeerd met foto's, die door Hugo Tander zo goed bewerkt zijn, dat zelfs oude kiekjes er prachtig uitzien. Niet alleen de redactie zorgt voor de kopij, ook enkele leden schrijven regelmatig interessante artikelen. Daarbij is het heel prettig dat de documentatie die in het museum tot de collectie behoort, leuke foto's en goede achtergrondinformatie verschaft. Uiteraard worden ook andere bronnen geraadpleegd.

Mevrouw Disseldorp, die de Jacobs ladder in Hoogmade bezorgde, is daar na vele jaren mee gestopt en Frits Rohling heeft het van haar overgenomen. Hartelijk dank aan allen die een steentje hebben bijgedragen. Dank ook aan de acht adverteerders die ons hiermee financieel ondersteunen.

Website

Peter de Lange is onze websiteman, samen met Pim Laarmans. De Jacobs ladders tot en met 2019 staan nu op de website. Uiteraard niet de recentste jaren, die zijn alleen onze leden voorbehouden. Een index op onderwerp of persoon vergemakkelijkt het zoeken naar een artikel. Tevens zijn er heel veel

foto's geplaatst.

Onze webmasters bezoeken geregeld workshops (helaas niet in 2020) die voor verenigingen als die van ons georganiseerd worden om kennis uit te wisselen en kennis te nemen van nieuwe ontwikkelingen.

Op de vernieuwde website van het museum is nu een directe link met de website van de Historische Vereniging, en ook met de Jacobsladders. Er blijven, om praktische redenen, twee websites in de lucht,

Activiteiten van Historische Vereniging en St. CEJ

- Op 13 april 2019 de heropening van het museum. In oktober 2017 zijn we begonnen met inventarisatie van alles wat tentoongesteld was aan de wand, in de kasten en op de vloer. Alles moest ingepakt worden en verplaatst naar de zolder. Heel veel verf en veel mensen aan het werk met een mooi eindresultaat.
- Tot en met 16 juni 2019 Tentoonstelling 'Turf, Toen en Nu' met kunst van turf van Dioni ten Busschen.
- Eind mei 2019 bezoek van diverse schoolkinderen van de Kinderkring aan het museum en tevens een bezoek aan de Dorpskerk en beklimmen van de toren.
- Op de Open dag Waterrecreatie van 15 juni 2019 was onze vereniging weer present met een kraam, dit keer in de Kerkstraat. Heel veel belangstelling omdat iedereen toch door de Kerkstraat naar het water loopt. Resultaat: twintig nieuwe leden.
- Open tijdens de Open Monumenten Dagen van 14 en 15 september, thema 'Plekken van Plezier', een kleine expositie.
- In november is weer een cursus Genealogie georganiseerd waaraan tien leden hebben deelgenomen.
- Expositie 'Oost, West, thuis de rest' van Feike de Vries van 3 november 2019 t/m 31 januari 2020.
- Met als motto 'Het museum komt naar u toe' in november en december bezoek aan Woudsoord en De Stal (Hoogmade) om met name de minder mobiele ouderen kennis te laten nemen van wat er in het museum te zien is.
- Op verzoek diverse groepen in het museum ontvangen voor een lezing.
- Informatiebordjes

Pim Laarmans, Jaap Haasbroek (helaas op 1 juli 2019 overleden) en enkele anderen zijn na de inventarisatie van monumenten in Hoogmade en Woubrugge nog tot en met 2021 bezig geweest om dit project af te ronden. Inmiddels is de Jacobs ladder Special over dit onderwerp in de bus gevallen. De gemeente Kaag en Braassem heeft de paaltjes bij de juiste plekken geplaatst.

- Veel werk is het project de gedigitaliseerde prentbriefkaartencollectie van Jan Stigter van teksten te voorzien. Het loopt nog.
- Een ander lopend project is de restauratie van de molenvoet op de hoek van de Oudelandsedijk en de Oudendijkseweg. Er zijn vier partijen mee gemoeid wat slagkracht lastig maakt, maar in 2021 is het afgerond.
- Vanwege de coronapandemie kenmerkte het jaar 2020 zich vooral door het niet doorgaan van veel activiteiten: Tentoonstelling 75 jaar bevrijding, Molententoonstelling, ALV, ODW, Monumentendag. Bestuursvergaderingen op een laag pitje. Maar achter de schermen kon een aantal zaken wel gewoon doorgaan.
- Van de gemeente Kaag en Braassem kwam het verzoek om suggesties te doen voor straatnamen voor het nieuwbouwproject 'Op de Wijde'. Het voorstel van OCvH om de straten 'Schramweide' en 'Biekeweide', refererend aan de agrarische bestemming op die plek, is door de gemeente overgenomen.

Stichting tot behoud van het Cultureel Erfgoed Jacobswoude

Met deze stichting, die met name het museum beheert, is het contact intensief. De een kan niet zonder de ander om de leden van OCvH en bezoekers van het museum optimaal van dienst te zijn.

Jaarverslag 2019 en 2020, Begroting 2021

De vereniging was en blijft gezond, ondanks de extra uitgaven in het kader van het 40-jarig bestaan. Helaas stijgen de portokosten vanwege het vertrek van postbesteller Sandd, maar dit is vooralsnog geen aanleiding om de contributie te verhogen.

De begroting voor 2021 vertoont een klein voordelig saldo. Er is rekening gehouden met een extra uitgave van de Jacobs ladder, de Jacobs ladder Special.

Zowel het Jaarverslag 2019 en 2020 als de Begroting 2021 wordt door de ALV goedgekeurd.

Kascommissie

Michiel Krans en Piet van Zaal hebben, vanwege de coronapandemie, twee jaar samen de commissie bemand. Het advies om het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financieel beleid in 2019 en 2020 wordt door de ALV bevestigd.

Michiel Krans is aftredend, Jan van Schie stelt zich beschikbaar. De kascontrolecommissie zal voor het boekjaar 2021 bestaan uit Piet van Zaal en Jan van Schie.

Lezing

Patrick Defers houdt vervolgens een lezing over historische verhalen die betrekking hebben op de gemeente Kaag en Braassem. Elders in dit blad leest u daarover meer. <

Nieuws uit het museum

Hoera! Het museum is weer open. Vanaf 11 augustus was het museum op de zaterdagen open vanwege de openstelling van de Dorpskerk, maar het liep niet echt storm.

Op 3 september 2021 konden we, zestien maanden later dan gepland, de opening verrichten van de tentoonstelling 'Molens in Kaag en Braassem', met de schilderijen van Leo van Deuren. Een, vanwege de coronamaatregelen, intieme aangelegenheid, waarbij de wethouder van cultuur, Inge van der Meer, de Rijnlandse Molenstichting en Kaag en Braassem Promotie aanwezig waren. En natuurlijk de directe familie van Leo en Wil. Bewondering van de aanwezigen voor de prestatie van Leo die alle molens uit de gemeente op het witte doek heeft vastgelegd. Een trotse Leo deed uit de doeken hoe hij tot schilderen is gekomen en vanuit professionele kringen een pluim voor zijn werk heeft gekregen. Behalve de schilderijen zijn ook gereedschappen van molenmaker en molenaar Frans Verra tentoongesteld en zijn er de nodige boeken en documenten over molens in te zien. De start was goed en menigeen heeft al lovende woorden in het gastenboek geschreven. De tentoonstelling duurde tot eind november.

Helaas ging op het allerlaatste moment de Open Dag Waterrecreatie Woubrugge niet door. Jammer, want wij hadden u, en alle andere bezoekers van deze dag, graag ontmoet in onze kraam.

Tijdens de Open Monumenten Dagen, thema 'Mijn monument is jouw monument', op 11 en 12 september was het museum open. Precies op tijd was 'onze' Monumentenroute en de daarbij behorende Jacobsladder Special gereed, zodat te voet of per fiets de 22 kilometer afgelegd konden worden voor de bezichtiging van de door ons gekozen monumenten in Hoogmade en Woubrugge.

Heel fijn dat elke zondag de vlag weer uit en de banner op straat kan. En als bonus is de opstap naar het museum door de gemeente verbeterd. Binnen zitten onze museumwachters er weer helemaal klaar voor om u te ontvangen. <

Lezing na de ALV door Patrick Deters

Na de ALV was er traditiegetrouw weer een lezing. Dit jaar had het bestuur daarvoor Patrick Deters uitgenodigd. Hij is onder meer bekend door zijn praatshow 'Vroeger was alles...' in het Ghoybos. Maar Patrick Deters is met name bekend van de jaarlijkse oudejaarsconference in de gemeente Kaag en Braassem. Verder maakt hij eens per maand een podcast waarin de historische verhalen worden doorgezet.

Zelf noemde hij zijn optreden in het Ghoybos een oudejaarsconference in de zomer, en vergelijkt hij die met een soort gemeentelijke inburgeringscursus om via zijn verhalen de nieuwe inwoners van de gemeente kennis te laten nemen van de historie van Kaag en Braassem.

Zijn bronnen vindt hij in de musea en bij de historische verenigingen in onze gemeente: in onze Jacobsladder, in Tijdingen, het blad van onze zustervereniging in Leimuiden en Rijnsaterwoude en de Alkmadders van de Stichting Oud Alkemade.

Patrick nam ons in vier verhalen mee door de geschiedenis. Zijn eerste verhaal ging over Rijnland en de verzanding van de Oude Rijn bij Katwijk (U las hierover eerder in ons blad). Hierbij kwam o.a. de Vergulde Vos in Rijpwetering ter sprake, dat eerder trouwens de Rode Vos heette en van rechtbank veranderde in café-restaurant.

Daarna volgde de loopbaan van Pieter van Veen, die 46 jaar lang burgemeester van Alkemade was en zich van hulpje opwerkte tot een spin in het web van het bestuurlijke netwerk in onze regio.

Na een korte pauze ging Patrick door met de geschiedenis van het veer over het Paddegat. Opmerkelijk te vernemen dat het veerrecht 'verknocht' was aan het veerhuis, tevens woonhuis van de veerman. En ook al stopte de veerman ermee, zo lang hij in zijn huis bleef wonen behield hij het veerrecht en de daarbij behorende vergoeding.

Patrick beëindigde de lezing met een verhaal

dat dateert van 1 januari 1893. Toen werd op de Woudse Dijk het lichaam gevonden van Zwarte Bep, een bekende bedelaarster uit die tijd. Vermoedelijk wist haar man er meer van.

Kortom: vier verhalen uit onze streek die het verleden opnieuw deden beleven. <

Woubrugge

Wijde A

De JL special

Vond u hem ook zo leuk, onze JL Special? Wij zijn er zelf eerlijk gezegd best trots op, en we kregen er ook veel complimentjes voor.

Uitgangspunt van het blad was het aan de inwoners en toeristen onder de aandacht brengen van interessante (monumentale) gebouwen en plekken in onze gemeente door die te voorzien van een informatiebordje. In een goede samenwerking tussen de gemeente en onze vereniging is een en ander tot stand gekomen. En toen bleven, van alle ideeën die over de tafel vlogen, 21 objecten over, vastgelegd als blijvende herinnering in de speciaal aan de bordjes gewijde uitgave van de Jacobs ladder met als bonus de fietstocht op pagina 13. <

6

De drie schaatsers

Het beeld 'Drie schaatsers' is ontworpen door Gerard Brouwer (1951-2017). Hij werkte in Katwijk en hij heeft, naast andere beelden, nog meer beelden met schaatsers gemaakt.

Zijn in brons gegoten plastieken noemde hij zelf "herkenbaar en vrij degelijk" en "met beide benen op de grond". Dat klopt dus wel. Hier dus op het ijs!

De Hoogmadenaren zelf hebben in 1996 dit beeld uitgekozen omdat schaatsen en Hoogmade een twee-eenheid vormen. Zo is bijna iedereen in Hoogmade lid van de IJclub Hoogmade. Het liefst schaatsen de inwoners op de Does en de Wijde Aa en doen dan mee aan de kortebaan-, estafette- of koppelwedstrijden.

Ook de 'Molen- en merentocht' is onder alle schaatsliefhebbers heel bekend en geliefd. In 1997 werd helaas – door het warmere klimaat – de laatste schaatsstocht gehouden.

Het is een gebruik geworden dat de drie schaatsers in de winter door de Hoogmadenaren worden aangekleed met winterkleding, sjaal en ijsmuts.

De oude brug van Woubrugge

De allereerste brug over de Woudwetering werd in 1505, in opdracht van Jacoba van den Woude, ambachtswrouw van de Heerlijkheid Esselickerwoude (ook wel genoemd Heerlijkheid Jacobswoude), afgebroken. Dit, om voor het scheepvaartverkeer over de Woudwetering een betere en snellere doorvaart mogelijk te maken.

Een veerpont heeft daarna de functie van deze brug overgenomen. Overzet kostte in 1735 voor Woubruggenaren één deuyt (0.5 cent) en voor niet Woubruggenaren twee deuyten.

Pas in het jaar 1869 werd op deze locatie een dubbele klapbrug in gebruik gesteld. Deze brug lag iets schuin over de wetering. Op deze brug werd tussen 1869 en 1930 tol geheven.

In 1953 is de oude dubbele klapbrug afgebroken, en werd de huidige basculebrug over de Woudwetering geplaatst.

De PKN kerk in Hoogmade

Oorspronkelijk stond hier een katholieke kerk. In 1577, tijdens de Reformatie (ook wel Hervorming genoemd), legden de Nederlandse gereformeerden beslag op de kerk. Tijdens de Reformatie en daarna woedde soms een pittige strijd tussen de gereformeerden en de katholieken. De katholieken mochten hun godsdienst niet meer in het openbaar belijden. De parochie van Hoogmade was dan ook min of meer gedoemd om 'ondergronds' te gaan.

De hervormden uit Rijpwetering en Oud Ade kerken ook in Hoogmade. Hiervoor moesten zij gebruikmaken van het pad langs de latere katholieke bedelaars in de Frederikspolder. Ook dat leverde moeilijkheden op.

De kerk die hier nu staat, een zgn. rechthoekige zaalkerk, dateert uit 1729. In het toenmalig bestek stond nadrukkelijk dat er gebouwd moest worden op de fundamenten van de oude gesloopte R.K. kerk. Op 14 mei 1730 werd de inwijdingspredicatie gehouden.

Op het kerkje staat een klein torentje in koepelvorm. De ingang wordt gevormd door een natuurstenen poortje met het jaartal 1729, en het wapen van de toenmalige ambachtshoofd Cornelis Sprongh. De kerk is sober ingericht met een houten preekstoel en een 'eenklaviers kabinetorgel' uit begin 19e eeuw.

Verdwenen winkeltjes

Door Thea Kok-Lansbergen

In dit nummer kijken we naar de geschiedenis van het pand aan de Comriekade 6.

Nu een gezellig woonhuis, maar daarvoor had dit pand decennialang een winkelbestemming. In hun boek 'Handel en Wandel in Woubrugge' schreven Bep en Koos Roodenburg-van der Laan er het volgende over: "Een bij velen bekende winkel was die van Jan D. Zandstra, maar deze stond dan ook midden in het dorp en kort bij de brug. In het hoekje bij het smalle zijraam werd menig staaltje kattenkwaad verzonnen en uitgehaald. Zo ook het verhaal van de melkbus, dat een kanonschot gelijk werd. Dit had dan weer tot gevolg dat Herman Terhorst en Hein Hoogenboom extra surveillance moesten lopen. In gedachten zie je ze lopen op de klapbrug, handen op de rug, snor opgestreken en iedereen in de gaten houdend. Want baldadigheid en kattenkwaad waren in Woubrugge echt niet vreemd. Na de weduwe van Jan Zandstra woonden nog velen in dit pand, onder andere Steef de Graaf, meubelmaker en stoffeerder."

We spraken met Wim Zandstra (89 jaar) wiens grootvader en vader de kruidenierswinkel aan de Voorweg westzijde hadden. In 1946 kreeg de Voorweg de naam Comriekade, nadat de gemeenteraad van Woubrugge akkoord was gegaan met een omzetting van het woonadres met een wijkindeling met nummers naar een adres met een straatnaam en een huisnummer.

Het pand

Eerst iets meer over het pand. Dat wordt voor de eerste keer in het register van het kadaster vermeld in 1863, met de mededeling dat het toen al bestond. In 1876 werd het in twee delen gesplitst,

maar later werd het toch weer één geheel. Verder is bekend dat Cornelis Metselaar van 1904 tot 1927 de eigenaar was, en daarna Feike Zandstra. Tijdens de oorlog werd het pand volgens het kadaster bewoond door ene Dirk v.d. Linden, student, die het waarschijnlijk (voor een deel?) huurde. Vreemd, en iets om nader uit te zoeken.

Familie Zandstra

Het gezin van vader Jan Zandstra en moeder Barbara Zandstra-Hoogteijling bestond uit zeven kinderen: vier meisjes, Krijntje, Teunie, Dina en Annie, en drie zonen: Feike, Klaas en Wim. Het hele gezin woonde boven en achter de winkel: erachter was rechts een opkamer, waar vader en moeder sliepen, vertelt Wim, een woonkamer en de keuken. De kinderen sliepen boven – daar was vóór een kamer voor de meisjes, een 'mooie' kamer en daarachter de achterkamer voor de jongens en de zolder.

Oorlog

Over de oorlogsperiode vertelde Wim dat er veel mensen waren die de boodschappen niet konden betalen; hun schuld werd opgeschreven in een dik boek. "Op een oudejaarsavond hadden we het zo koud, dat Krijntje kwaad dat boek oppakte en het in de kachel stopte, 'Dat geld krijgen we toch nooit meer' roepend. Maar we hebben het wel twee uur lekker warm gehad!"

Het was hard werken, en dat ging ver! Toen in 1942 vader Zandstra overleed was de winkel na de begrafenis 's middags al weer open, vertelt Wim. Zijn moeder heeft de winkel aangehouden tot na de oorlog, toen had ze er geen zin meer in. En omdat ook de kinderen geen belangstelling voor de kruidenierswinkel hadden werd de zaak verkocht en verhuisde ze naar een klein huisje in de Schoolstraat.

Steef de Graaf

In de kruidenierswinkel ging Steef de Graaf, de volgende uitbater, rond 1948 met heel andere waar aan de slag. Hij was meubelmaker en vertegenwoordiger van de Foka in Alphen. Achter de winkel was zijn timmerwerkplaats, en in de winkel was het zijn vrouw die zich met de verkoop van manufacturen bezig hield, vertelt dochter Ina Verlooij-de Graaf. Behalve dat haar moeder veel gordijnen genaaid heeft, kon je bij haar ook terecht voor het laten ophalen van ladders in kousen, herinnert zij zich.

Na vier jaar hield de familie De Graaf het in Woubrugge voor gezien en verhuisden zij naar Alphen.

H. Burggraaff, 'Mannetje stof'

Nadat deze laatste de winkel had verlaten vestigde zich hier Henk Burggraaff. Hij deed in manufacturen en had vooral veel coupons. Bep van der Laan noemde hem de lapjeskoopman en volgens haar was hij bekend tot ver in het Utrechtse. Bij sommigen in het dorp was zijn bijnaam 'Mannetje Stof'. Je kon echt alles bij hem kopen. Ook als je een bijzonder knoopje zocht kon je bij hem terecht. Zelfs al had je er maar één nodig... En hij wilde ook altijd alles voor je bestellen, vertelde een oude klant.

In 1980 maakte Bep v.d. Laan deze foto van het pand.

Henk Burggraaff achter de toonbank

V.l.n.r. kapper Piet Groot, Henk Burggraaff, Klaas Zandstra, mevr. Burggraaff.

Mathilda Mode

Per 30 juni 1983 was Mathilda Snabilie de volgende uitbater. Zij breidde het assortiment uit met babykleertjes en dames- en kinderkleding. Naarmate haar service groter werd, nam ook haar klantenkring toe. Want was is er nu handiger dan wat jurken mee naar huis nemen en daar passen? Bij Mathilde kon het. Op 22 november 1988 was Mathilda ook present op de promotiebeurs die in het Oude Raedthuys werd gehouden. Een groot

deel van de Woubrugse middenstand, verenigd in de Wiko (de afkorting van Winkelierskombinatie) liet hier ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan zien wat men in huis had.

In maart 1989 werd Mathilda Mode uitgebreid met Ernie's Videotheek. Deze was geen lang leven beschoren: al op 1 september 1990 kwam er een zonnestudio voor in de plaats.

In juli 1991 hield Mathilde het met haar winkel in Woubrugge voor gezien; na negen jaar moest zij vanwege gezondheidsredenen stoppen met winkel en zonnestudio.

Het huis werd te koop gezet voor f 249.000.

Ernie en Mathilde Snabilie

Galerie Drieluik

Eind 1992 opende Truusje Wingender met Galerie Drieluik opnieuw de deuren van Comriekade 6. Zij was met haar zussen Willeke en Tineke eigenaar van het pand, en had al een antiekwinkel in de Voorstraat in Noordwijk. Lag daar de nadruk vooral op klein antiek zoals oude sieraden, kristal en zilver, in Woubrugge was er ruimte voor antieke kasten, kleine meubelen, spiegels, koper, zilver en kristal. De eigenaresse had ook het plan om er lezingen te geven, en speciale exposities met oud speelgoed of oude kralen. Ook wilde zij jonge, aankomende kunstenaars in de gelegenheid stellen hun werk te tonen. Maar voordat het zo ver was is er maanden verbouwd, waarbij de deur vaak open stond. Voor dorpsgenoten en anderen dé gelegenheid om hun nieuwsgierigheid te bevredigen. Later stond het pand weer te koop, en in 2005 werd het gekocht door Barbarella Zandstra, die er nu met haar dochter Nine Sofie woont. <

Zie ook de foto's bij 'Woubrugge Toen en Nu'.

Bronnen

- Wim Zandstra, Janny de Graaf, Wim Terhorst, Ina Verlooi.
- 'Handel en wandel in Woubrugge', Bep en Koos Rodenburg, 1996.
- WIKO Beursnieuws, november 1988
- Archief Historische Vereniging

Wie woonden er vroeger nabij de oprit van de huidige brug in Woubrugge?

Door Pim Laarmans

Hoogheemraadschap situatietekening oude en nieuwe brug over de Woudwetering. Bron: Hoogheemraadschap

In de komende drie Jacobs ladders besteden we aandacht aan de brug in Woubrugge. In dit eerste artikel beantwoorden we de vraag: 'Wie woonden er vroeger nabij de oprit van de huidige brug in Woubrugge?' In het volgende nummer beschrijven we de historie van de bruggen die over de Woudwetering zijn gebouwd 'De brug in Woubrugge' en in het daaropvolgende nummer van de Jacobs ladder vertellen we meer over de brugwachters die de brug 'draaiden': 'De brugwachter op de brug in Woubrugge'.

In 1953 werd de oude klapbrug in Woubrugge vervangen door de huidige basculebrug. De oude klapbrug was te licht voor het steeds zwaarder wordend verkeer, en de vrije doorvaarthoogte van

de klapbrug was te krap voor het er vrij onderdoor kunnen varen. Er moest een nieuwe brug komen met een hogere doorvaarthoogte. Consequentie hiervan was dat de op- en afritten langer en hoger

zouden worden. Voor langere opritten moest er op een nieuwe locatie, in de aanwezige bebouwing, ruimte gemaakt worden. Met de sloop van een aantal huizen verdween ook een stuk historie van Woubrugge.

De Woubrugse bruggen

In het archief van het Hoogheemraadschap van Rijnland wordt in een index op 'Vergunningen tot 1857' voor het eerst over een brug in Woubrugge gesproken. Deze eerste brug werd in 1505 afgebroken waarna een pont de overzefunctie overnam. Pas in 1869 werd er een dubbele klapbrug over de Woudwetering gebouwd. Deze werd in 1953 vervangen door de huidige basculebrug.

Vóór de bouw van de nieuwe brug

Op en bij de oude klapbrug was het vroeger een sociaal dorps gebeuren. De mensen van beide oevers kenden elkaar goed. Ze hielden er een praatje en hielpen elkaar als het nodig was, en de kinderen speelden er. De middenstand ging er de hele dag met kar met handelswaren (moeizaam) overheen. Kortom, er viel altijd wat te beleven. Door de nieuwe hogere brug met de lange op- en afritten veranderde dat dagelijks sociaal contact tussen de Woubruggenaren van beide zijden aan de wetering.

De bouw van de basculebrug

De plannen voor de nieuwe basculebrug dateren al van voor de Tweede Wereldoorlog. In de periode 1937-1939 werd begonnen met de aanleg van de beide opritten van de brug. Tijdens de oorlog lag het werk stil. Met de daadwerkelijke bouw werd pas in 1952 (dus 15 jaar later) definitief gestart. Op het moment dat de basculebrug in 1953 in gebruik werd gesteld werd de oude brug afgebroken.

Om de bouw van de nieuwe brug mogelijk te maken moesten verschillende panden, waar de op- en afritten zouden komen, worden afgebroken. Aan het water stonden woningen en er waren bedrijfspanden. Om de locaties van de verdwenen panden voor u duidelijk te maken, spreken we in

het onderstaande over de westzijde van de brug (richting Hoogmade), de oostzijde van de brug (richting Ter Aar, vroeger Jacobswoude). Ook worden ter verduidelijking de west- en oostzijde van de brug weer onderverdeeld in een noordeinde (richting Braassem) en een zuideinde (richting Alphen).

De westzijde van het Noordeinde, nu Comriekade

Wie woonden er en wat werd er op deze locaties gedaan?

Dit was de situatie rond 1930-1950.

Bebouwing aan de westzijde (Noordeinde) van de brug

Op (destijds Voorweg westzijde nu) de Comriekade, stonden naast de dorpskerk vijf huizen op een rij (zie bovenstaande foto). Het huisnummer en de namen van de bewoners van toen, gezien van links naar rechts op de foto zijn:

- nr. 1 familie J. Wolvers (huis erachter familie Snel en familie Verduin). Locatie: onder westelijke oprit van de brug.
- nr. 2 familie Metselaar (kruidenierswinkel). Locatie: idem.
- nr. 2-A Antje van Essen (aanbouw tegen kruidenierswinkel). Locatie: idem.
- Comriekade nr. 3 families Van Essen, Schijf en Verdoes. Later familie K. Zandstra.
- Comriekade nr. 4 Piet Groot (kapper) /
- Comriekade nr. 5 Johan Verzaal (schoenmaker)
- Comriekade nr. 6 Jan D. Zandstra (Zie ook het artikel over verdwenen winkels op pag. 7)

De eerste drie huizen (Voorweg nr. 1, 2 en 2-A) zijn afgebroken om ruimte voor de bouw van de huidige brug te maken. De overige huizen staan

nog steeds aan de Comriekade. Het huis met nr. 3, direct naast de oprit van de brug, heeft later een voordeur aan de kade en grotere ramen gekregen.

Bebouwing aan de westzijde van de brug

Aan de westzijde van de brug (destijds Zuideinde nu Vrouwgeestweg) is niets van de oude bebouwing overgebleven (zie onderstaande foto). Gezien vanaf de brug richting Alphen woonden er:

- Direct naast de oprit: Jaap Schijf. Voor 1931 de smederij van Willem Wiethof, later werkplaats DIGO en van 1984-1989 tijdelijk brandweergarage voor de brandweer Woubrugge.
- Boerderij Gerard van der Boon (later voor jaren gemeentewerf)
- Huis van Van Dam
- Huis van Arie Wittebol
- Huis van Piet Wolvers
- Huis van Van Luling

Bebouwing aan de oostzijde (noordeinde) van de brug

Aan de oostzijde van de brug stonden gezien vanaf het restaurant Het Oude Raedthuys richting Alphen vier panden (zie onderstaande foto). De naam van de kade was destijds de Baan en werd later Van Hemessenkade. De bewoners van deze panden waren:

- Van Hemessenkade nr. 7

Het linker pand op de foto (met het platte dak) was het oorspronkelijke gemeentehuis (dat daarvoor de ingang aan de Raadhuisstraat had, vandaar dat

de nummering voor verwarring kan zorgen). Het was in de loop van de tijd veel te klein geworden en de gemeente had het pand ernaast (toen nr. 7) rond 1930 al opgekocht. (Overigens was hier al in 1742 een bakkerij gevestigd; Pieter Jansz Kop was hier de eerste bakker).

Tot begin jaren zeventig verhuurde de gemeente het o.a. aan brugwachter H. Schijf en veldwachter A. Kooiman. In 1973 besloot de gemeente tot de bouw van een nieuw gemeentehuis op deze plaats. Op dat moment woonden er in het inmiddels opgesplitste pand 2 gezinnen, de familie Lieverse en Abraham en Anna Vermaas. Momenteel zetelt hier de firma Floritec.

- Van Hemessenkade nr. 6

Dit huis is in 1875 gebouwd door Otto van der Hout. Zijn weduwe verkocht het in 1892 aan Cornelis Kammeraat, gemeentesecretaris. Het huis is aangepast aan de eisen van de tijd, met behoud van het karakter.

- Van Hemessenkade nr. 5, tot 1900 aan Baan nr. 134

In 1900 kocht J.P. Bochove dit pand van A. de Wilde. De winkel 'Bochove voor manufacturen' kreeg in 1911 een verdieping met een plat dak en werd later vervangen door nieuwbouw.

- Van Hemessenkade nr. 4

Naast het pand van Bochove stond oorspronkelijk een boerderij, sinds 1895 bewoond door A. Maat en later door H. Oudshoorn. In 1925 is deze boerderij verkocht aan J.P. Bochove en in 1932 vervangen door een dubbel woonhuis. Op de bovenste foto van omslag van dit blad ziet u dit woonhuis. In het linker deel (vroeger Baan 134 a) woonde de (oudere) mevrouw Bochove en later schoolhoofd Brinksma. In het rechter deel (vroeger Baan 134 b) politieagent Dammes.

In 1937 werd dit pand afgebroken voor de aanleg van de oostelijke oprit van de huidige brug.

Achter dit pand stond (praktisch tegen de oprit van de huidige brug aan) een grote schuur, de zgn. eierveiling. Hier werden destijds eieren verhandeld.

Huizen oostzijde (noordeinde), tussen restaurant het Oude Raedthuys en het zandlichaam van de nog te bouwen brug.

Bebouwing aan de oostzijde (Zuideinde) van de brug

Aan de oostzijde van de brug (richting Alphen) staan/stonden direct vanaf de oprit van de brug aan de wetering:

- Van Hemessenkade nr. 4 Pand van W.A. Boot (directeur van scheepswerf 'De Dageraad', vroeger Baan 135. Dit pand staat er nog.
- Jacob van Dam (groentehandelaar), vroeger Baan 136
- Pand Jan Kinkel (werknemer op scheepswerf 'De Dageraad'), vroeger Baan 137
- Pand H. v.d. Nagel / Venhuizen (oud wethouder)
- Pand Van Herling

Huizen oostzijde (zuideinde), vanaf het zandlichaam van de nog te bouwen brug richting Alphen aan den Rijn. >

Bronnen

- Hoogheemraadschap van Rijnland onder inventaris-nummer 1.1.2/1849 Situatietekening

aanvraag provincie Z-H voor de bouw van een brug te Woubrugge

- 'Woubrugge aan de Wetering' uitgave O.C.v.H. 2008 ISBN/EAN: 978-90-71476-07-5
- Kennis overdracht en algemene informatie Jan Stigter, mevr. Tine Bontenbal en mevr. Maaïke Grandia
- Fotoarchief Historische Vereniging O.C. van Hemessen
- Diverse Jacobsladders

Het mysterie van het straatnamenlijstje

Door Henk Houtman

In een vorige Jacobs ladder eindigde het artikel over de Woubrugse dichteres Anna van der Aar de Sterke met een vraagteken. Waarom hebben de ambachtsheren van Esselyckerwoude, nu Woubrugge geheten, allemaal een straatnaam gekregen en de ambachtsheren Arnoldus de Sterke en zijn zoon en opvolger Theodorus van der Aar de Sterke niet? Een vraag die we naar alle waarschijnlijkheid in dit artikel beantwoorden. Het zit namelijk zo:

Anna was de dochter van ambachtsheer

Theodorus van der Aar de Sterke van Esselyckerwoude. Haar opa Arnoldus de Sterke was ook al ambachtsheer. Deze laatste heeft tezamen met baljuw Cornelis van Schellingerhout in 1727 de Hooge Heerlijkheid en Heer Jacobswoude via aankoop in bezit gekregen. De verkoper was gravin Maria Isabella van Beijeren van Schagen, familielid van de Van Wassenaars, ook als straatnaam bekend in Woubrugge. Zij erfde de Heerlijkheid van de familie Van Wassenaar, maar wilde er meteen vanaf.

Als Arnoldus de Sterke in 1744 en Van Schellingerhout in 1749 overlijden, komt de Heerlijkheid Esselyckerwoude in het bezit van zoon Theodorus van der Aar de Sterke, die dus de nieuwe ambachtsheer wordt. Hij bekleedt deze functie tot 1779. Theodorus verhuist naar Delft en zet de Heerlijkheid te koop. Een Rotterdamse magistraat, Jacobus Herman Vingerhoedt, ziet er wel brood in en koopt de Heerlijkheid. Gewoon, bedoeld als belegging, want zo'n heerlijkheid bracht aardig wat geld op. Dat kwam uit het tiendrecht, een soort winstbelasting: opbrengsten uit jachtrecht, visrecht, windrecht, veerecht, pacht, poot- en plantrecht, jongvee, begraafrecht, enz. Hoe meer de inwoners voor al die rechten moesten betalen, hoe minder geliefd de ambachtsheer was. Van Schellingerhout en Van der Aar de Sterke waren populaire bestuurders, zij schonken de opbrengsten van het veerecht bijvoorbeeld aan het Weeshuis. Niet alle ambachtsheren waren echter geliefd.

Wat ook belangrijk was: de koper kocht met het ambacht de titel 'ambachtsheer' en werd dan tot de adel gerekend. Weliswaar lage adel, maar toch, het gaf de eigenaar enig prestige.

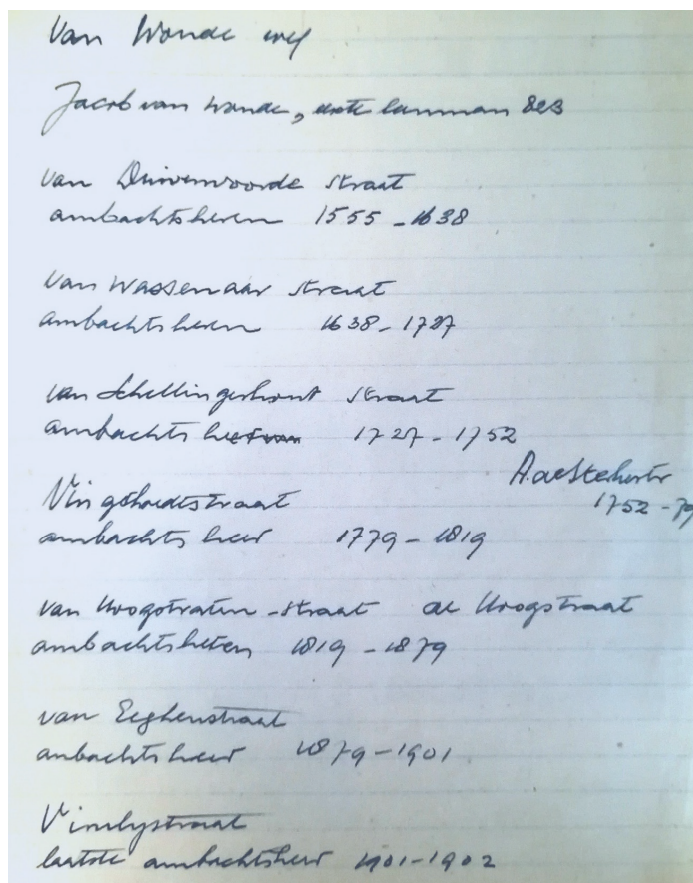
Historie

Terug naar het grote vraagteken. Het is wel leuk te vermelden dat het tot 1946 heeft geduurd alvorens de gemeente überhaupt straatnamen ging invoeren. Daarvoor werd een wijkindeling met huisnummers gehanteerd; voor zo'n klein dorpje was dat meer dan genoeg. Je woonde dan in Wijk B 49, iedereen kon het vinden of je wijzen. Natuurlijk kregen bepaalde plekken in de volksmond een naam: vaarwegen, sloten en polders in ieder geval, maar men kende ook het Pad van Boon, Eilandje van de gezusters Vingerhoedt, de Schapenwerf, De Oude Visserij, Konijneneiland, Kampje van Den Hertog, het Kampje van Van der Eijk en het nu nog bekende Landje van Egmond achter de Kerkweg. Vanaf 1946 kwamen er dus officiële namen, door de gemeenteraad vastgesteld. Erg uitbundig werd die nieuwe straatnaamgeving nu ook weer niet toegepast. Noordeinde, Zuideinde, Voorweg, Achterweg. Maar allengs kwamen er 'echte' namen, zoals Comriekade, Vrouwgeestweg en dergelijke.

Het vraagteken

We gaan weer terug naar het mysterie van het vraagteken. Als Woubrugge in de jaren zestig een nieuwe wijk in 'West' bouwt, moet de gemeenteraad weer een serie nieuwe straatnamen verzinnen. Het leek het bestuur wel interessant en educatief om bekende personen uit de geschiedenis van het dorp te vernoemen. Bijvoorbeeld de ambachtsheren van Esselyckewoude en later Woubrugge, en zo wordt een chronologisch lijstje van opeenvolgende ambachtsheren opgesteld, te beginnen bij Van Woude en eindigend bij Viruly. En laten we nu bij toeval in een van de archiefladen van het museum onlangs dat lijstje terugvinden. Je kunt zien dat er naast de opsomming kennelijk één ambachtsheer is vergeten. Die is er gauw naast geschreven: A.

de Sterke. Helaas, de gemeenteraad had al een beslissing genomen, Arnold de Sterke, maar ook zijn zoon Theodorus, is buiten de boot gevallen. Wie dit lijstje heeft opgesteld? We zullen het misschien nooit weten: een slordige ambtenaar?

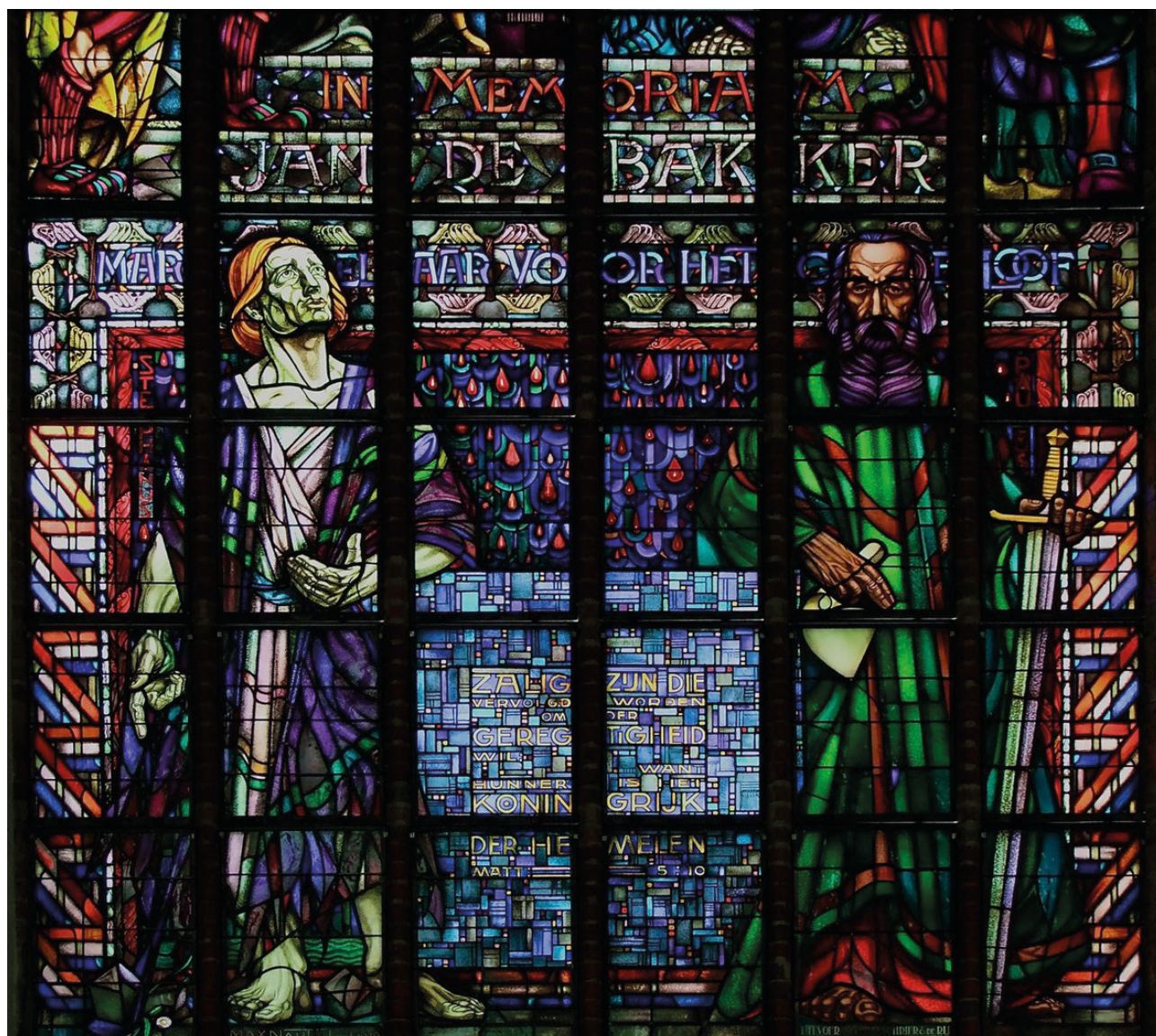
Zou iemand het handschrift herkennen?

In ieder geval bracht het de redactie van de Jacobs ladder op het idee de verschillende straatnamen onder de loep te nemen en meer over de achtergrond ervan te vertellen. Dat gaat in de komende nummers gebeuren. Intussen kunnen het college van burgemeester en wethouders én de gemeenteraad nadenken, hoe ze deze vergissing gaan goedmaken. De ambachtsheren Arnoldus en Theodorus van der Aar de Sterke (en een klein beetje zijdelings ook Anna van der Aar de Sterke, oprichtster van het oudste vrouwelijke literaire genootschap van Nederland!) verdienen het.

Misschien is er ergens een pleintje te vinden, dat Van der Aar de Sterkeplein gaat heten.... <

De pastoor van Jacobswoude

door Betty Kemper

In de onlangs verschenen Jacobs ladder Special is geen bordje opgenomen over Jan de Bakker, Pistorius. Is ook niet nodig, want in de gevel van de Dorpskerk is een enorme steen gemetseld met daarop kort het verhaal van deze Pastoor van Jacobswoude. Ongetwijfeld hebt ook u zich wel eens afgevraagd, wat het woord Pistorius betekent. Zelf dacht ik vele jaren, dat het 'pastoor' betekende. Het is echter 'bakker' van het Latijnse pistor – brood; inderdaad verwant aan het huidige pistoletje. Lees hier het verhaal van Jan de Bakker en het verband tussen Erasmus en de Pastoor van Jacobswoude.

Raam in de Grote Kerk in Den Haag

Toen Jan Dirksz in de schoolbanken zat in Gouda, zat hij naast Gerrit Gerritsz. Deze Gerrit, zoon van een eenvoudige wasvrouw, ging naar de fraterschool in Deventer en werd later een groot geleerde, beter bekend als Desiderius Erasmus. Jan ging naar Woerden, waar hij koster werd. Hij trouwde en kreeg een zoon: Jan Jansz. Vader Jan deed er alles aan om zijn zoon een opleiding tot priester te laten volgen. Vol enthousiasme begon Jan Jr. als koorknaap in het Utrechts Domkoor. Tot hij de baard in de keel kreeg en helaas het koor

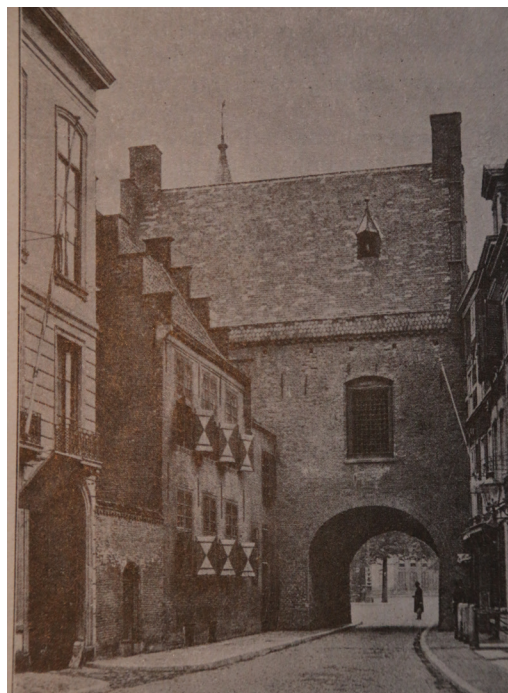
moest verlaten. Gelukkig kon hij een plaats krijgen op de Hiëronymus-school van rector Hinne Rode. Met hem, aanhanger van Luther, hield Jan lange gesprekken over het geloof en de dwalingen van de leer van Rome. Met nog enkele andere jongelui wilde de rector de Hervorming in Utrecht gaan bevorderen. Dat was echter gevaarlijk: de Hervorming bevorderen, dat was klare ketterij en ketterij was uit den boze. Al snel drongen de geruchten ook in Woerden door en vader Jan zag zijn droom "zijn zoon als priester" vervliegen. Hij haalde hem snel terug naar huis en bezorgde hem een baan als schoolmeester. Daar vertelde Jan natuurlijk over zijn nieuwe geloof, waar de leerlingen van genoten. Opnieuw greep vader in en schreef zijn zoon in bij de Universiteit van Leuven. Hij bracht hem er zelf naartoe en logeerde er ruim een week in Herberg De Lelie, tegelijkertijd mét.... Erasmus, met wie hij destijds in de schoolbanken had gezeten, en die nu les gaf in Leuven. Na een aantal jaren kwam Jan Jr. terug en besloot zijn vaders wens te volgen: hij werd tot priester gewijd.

Jacobswoude

Zijn eerste standplaats was Jacobswoude. Bij zijn eerste preek kwamen de mensen van heinde en ver, nieuwsgierig naar deze jonge pastoor en zij waren zo enthousiast, dat zij wekelijks ter kerke kwamen. Deze Jan Jansz van Woerden predikte echter met de vrije hand en dat kon lange tijd ongestraft, omdat hij de enige pastoor was in de dorpskerk van Jacobswoude, zonder toezicht. Helaas verliet hij na korte tijd zijn standplaats en vertrok weer naar Woerden. Daar werd hij al snel beschuldigd van ketterij en gevangen genomen. Na een kort verblijf in de kerkers van de slotvoogd en een verblijf van drie maanden in Wittenberg, de stad waar Luther zijn 95 stellingen op de kerkdeur spijkerde, keerde Jan terug naar Woerden. Talloze omzwervingen in het land volgden en hij predikte de Hervorming aan wie het maar wilde horen. Woerden bleef trekken en hij keerde terug om te trouwen en zo aan Rome te laten zien dat hij het celibaat de rug toekeerde. Hij ging aan de slag als bakkersknecht en zo kreeg hij de naam Jan de

Bakker of Johannes Pistorius.

Er volgde een periode van kat-en-muisspel met de kerkvoogden, die uiteindelijk wonnen en Jan naar het cachot afvoerden. Hij werd gevangen genomen en in de Ridderkamer van de Gevangenpoort geplaatst. Daar bleef hij het evangelie prediken, wat men ook probeerde. De

Gevangenpoort in Den Haag

Zelfs toen hij uit de Ridderkamer werd verbannen naar het 'gheool', het ellendigste deel van de Gevangenpoort, zweeg hij niet. Zijn standvastigheid werd hem uiteindelijk fataal. Zelfs het pleidooi van zijn vader, die zijn verblijf in Leuven en het leermeesterschap van Erasmus aanhaalde, mocht niet baten. Jan werd ter dood veroordeeld, op de brandstapel "te poilvre toe" ("verbrand tot asch"). Op 15 september 1525 werd Jan naar de brandstapel gebracht. Zijn medegevangenen zongen het Te Deum Laudamus toen hij werd langs geleid. Hijzelf bleef prediken, bidden én geloven. Zo stierf op 26-jarige leeftijd de eerste martelaar van Holland.

Opmerking

Dit is een bloemlezing uit 'De pastoor van Jacobswoude' geschreven door P. de Zeeuw J.Gzn. in 1925 ter gelegenheid van de 400-jarige

herdenking. Een origineel exemplaar van het boekje én een heruitgave uit 1975 (?) bevinden zich in het museum van Woubrugge.

Als het over vier jaar 500 jaar geleden zal zijn, dat Jan de Bakker zijn martelaarsdood stierf, zal hier zeker aandacht aan besteed worden. Niet alleen door ons als Historische Vereniging, maar zeker ook landelijk. Wij zullen daar alert op zijn en waar mogelijk aanhaken bij activiteiten en herdenkingen. Een uitgebreider artikel over Jan de Bakker kunt u vinden op onze site: www.hemessen.nl, onder het kopje Jacobs ladders, zie daar 1986 nr. 2. <

In één winter van 100 naar 110 jaar!

door Frans Witteman

In de Jacobs ladder 2020, nr. 4, stond een kort artikel over het 100-jarig bestaan van het Wilhelmina-comité in Hoogmade. Die jubileumdatum blijkt niet juist te zijn. In 2021 bestaat het Wilhelmina-comité 110 jaar! Ja, u leest het goed: de oprichting was niet in 1920, maar in het winterseizoen van 1910-1911. Wat is het geval? In het najaar van 2020 ordenden Henk Bank en ik in 'De Barg' het archief van de Stichting Cultureel Centrum Hoogmade. We brachten alles naar onderwerp op volgorde en verwijderden dubbele exemplaren. Na een paar ochtenden waren we met dit klusje gereed. Maar Henk beheerde zelf ook nog een ander archief, dat van het Wilhelmina-comité. Van zijn vader, vroeger secretaris, had hij nog een aantal oude documenten en schriftjes met summiere

aantekeningen verworven. Maar het allergrootste deel van het archief had Henk in de loop der jaren zelf vergaard en bewaard. In zijn functie van secretaris resp. voorzitter, dertig jaar lang, had hij twaalf ordners, losse documenten en foto's keurig gearchiveerd.

Ringsteken in de Kerkstraat tijdens de kermis in 1920 in de met bloemen versierde tilbury. Voor: Agnes van der Meer en Dirk Zwetsloot. Achter:

VOEGINSTE

TE HOOGMAAT

op **MAANDAG 2 en DINSDAG 3 AUGUSTUS 1948**
op het terrein nabij Café Witteman
Toegang tot het terrein GEHEEL GRATIS

PROGRAMMA:

Zondag 1 Augustus 1948

9 uur BLOED EN DORST AFGEBID in de grote Con-
wunderkerk tot het Raadhuis.

Toegang voor ouders van dagen en gescheiden ECHTE VRIJ
Houders kinderen: **TOEGANG GRATIS**

10 uur DEER - DEER - DEER - DEER - DEER tot de Pleister!

Maandag 2 Augustus 1948

7.45 uur - H. MIS voor alle broederskinderen.

Nu althuis van en in **OPSTORT** van schoolkinderen,
gebruikt met oranje en rood met blauwe, door het dorp
voordragende van de R.K. Heren, die Heiligheid
Hoogmaet!

10 uur - TRACTATIE voor alle schoolkinderen in de
geesteswetenschap, waarna afrekenen van **Baanheer**,
Papenkaartenverloving uit.
Houders kinderen: **TOEGANG GRATIS** voor de Heer, die
het recht heeft van **TOEGANG GRATIS** van de Heer.

13.30 uur - TOEGANGSPLEIN
Nieuwsgierig van de **geesteswetenschap** gericht.
Nieuwsgierig van de Heer van 10 tot 14.30 uur.
Nieuwsgierig van de Heer van 10 tot 14.30 uur.

14.30 uur - TOEGANGSPLEIN voor alle schoolkinderen,
gebruikt met oranje en rood met blauwe, door het dorp
voordragende van de R.K. Heren, die Heiligheid
Hoogmaet!

15.30 uur - REVERSE SPILER voor de kinderen,
indereen dat **TOEGANGSPLEIN** van 15.30 uur tot
16.30 uur.

16.30 uur - TOEGANGSPLEIN voor Dames van 16.30 uur tot
17.30 uur van **praktische proef** van het spel en het spel van
10 tot 16 uur.

18 uur - STELPLEIN voor Meisje van 18 tot 19 uur.

Dinsdag 3 Augustus 1948

9 uur - TOEGANGSPLEIN voor Dames en **verreide Paarden**
en **Ridelen en Ridelen**, waarna de voortzetting
van de Heer van 10 tot 14.30 uur.

Daarna, **OPSTORT** met daas verterde vijand en
rijpende door het dorp, waarna voortgegaan door
de R.K. Heren, die Heiligheid Hoogmaet!

10 uur - RINGROUD voor Dames en Heer met
in Heer.

13.30 uur - RINGROUD op de **PIETS** voor Dames
en Heer van 10 tot 14.30 uur.

17 uur - STELLEIN voor Dames van 10 tot 19 uur.
Zet hem op!

18.30 uur - UITREKEN van de **DOE WEEK** bij
JAAN PRACHTIGE PRUIZEN door de **Keukel-
baan** **Hoer Borgomaster**.

Zeg het voort! Zeg het voort!

**Als allen broeders met aan 40 jaar het Keukelbaan
in de Heer van 10 tot 14.30 uur.**

**Op het terrein broeders met drie verschillen, waar
indereen van de Heer van 10 tot 14.30 uur.**

16.30 uur De Café Witteman als de Consoepmetel-
te **DEELNIEMER TIL GAREN**.

De Heer van 10 tot 14.30 uur.
A. J. VAN DER WEGE
A. J. VAN DER WEGE, Heer van
A. J. VAN DER WEGE, Heer van

TOEN & NU WOUBRUGGE

Op veel oude prentbriefkaarten te vinden: de Comriekade in Woubrugge. Beginnend op pag. 7 van deze Jacobslander staat het artikel Verdwenen Winkeltjes. Dat gaat over het pand op nr 6, links van de kerk. Ten tijde van de oude foto was hier de kruidenierswinkel van Zandstra gevestigd. Nu is het een woonhuis. Pim Laarmans vertelt op pag. 10 waarom de huizen en andere gebouwen net links van de nog bestaande huidige bebouwing moesten verdwijnen.

Hamsmade interiors
Totaalconcept bouw en wonen

Vloeren, verlichting, tadelakt,
betoncire,
meubels en stoffen

www.hamsmade.nl
Woubrugge

KEUR&KEUR
Overlijdenszorg

Afscheidsvoorbereiding
Uitvaartbegeleiding
Nabestaandenzorg

0172-764333
www.keurenkeur.nl

nolina
growers with passion

WOUBRUGSCHE JACHTWERF
G. VAN WIJK - WOUBRUGGE - Tel. 21

ZOMER- EN WINTERBERGING - NIEUW-
BOUW en REPARATIE IN HOUT en STAAL

IN EN VERKOOP VAN JACHTEN
VERHUUR VAN ZEIL- EN MOTORBOOTEN
MET- EN ZONDER SLAAPPLAATSEN

BONDSWERF A.N.W.B. KANOSTATION
BOUW VAN MODERNE IJSJACHTEN

WOUBRUGGE
een aantrekkelijk centrum
van Watertoerisme

"De Rijnstreek en hare naaste omgeving" 1936

 Woubrugse Jachtwerf G. van Wijk en Zoon
Boddens Hosangweg 80 Woubrugge

0172 - 517127
www.jachthavenvanwijk.nl

Bij **Massage Praktijk Woubrugge** kunt u terecht voor:

- * Ontspanningsmassage
- * Sportmassage
- * Massage Therapie

Wij hebben heel veel plezier in ons werk en helpen u graag.
Bij ons krijgt u een goede massage met veel zorg en aandacht.

Massage Praktijk Woubrugge

Vrouwgeestweg 2
2481 KN Woubrugge

Joost van Leeuwen:

Tel / Whatsapp: 06-51380920

Judith van Leeuwen:

Tel / Whatsapp: 06-24262972

Email: info@massagepraktijkwoubrugge.nl

Facebook: www.facebook.com/MassagePraktijkWoubrugge

www.massagepraktijkwoubrugge.nl

westmaas
interieur

Westmaas Interieur: al sinds 1894 verrassend compleet. Voor de inrichting van woning, comfortabel slapen of ambachtelijke stoffering van meubel of boot. Altijd speciaal voor u op maat gemaakt. Stap gerust eens binnen in onze winkel voor een kennismaking en een eerlijk en vrijblijvend advies.

Boddens Hosangweg 4 | Woubrugge | 0172 518107 | www.westmaas.nl

Hoekstra
Autoservice

- Onderhoud
- Reparatie
- Apk

*Haal- en brengservice,
leenauto beschikbaar.*

Zinkweg 7A
Alphen aan den Rijn
Tel.: 0172-501400

**Maak snel
een afspraak.**
Ons team staat
voor je klaar!

**Vertrouwde gezichten op een
vernieuwde plek.**

Wij zijn er voor jou.

**VELDSINK
VEERMAN**

RegioBank

vertrouwd, verzekerd, Veldsink.

Dokter Lothlaan 8, Woubrugge | 0172 - 518 256 | woubrugge@veldsink.nl | veldsink.nl